

PEUCRIST

Potentilla neumanniana Reichenb.

[1832, Fl. Germ. Exc. : 592] $2n=42, 49, 50, 56, 60, 63, 70, 84$

(= *Potentilla tabernaemontani* Ascherson [Verh. Bot. Vereins Brandenburg 32:156 (1891)])

(= *Potentilla pusilla* Host [1831, Fl. Austr., 2: 39])

Foto: JEAN-CLAUDE CALAIS

Potentilla neumanniana. Foto: FRANCK JULLIN

Làmina: JACOB STURM

NOMS POPULARS

Alemanys:	Frühlings-fingerkraut/Gewöhnliches frühling-fingerkraut
Anglès:	Spring cinquefoil/Spotted cinquefoil
Català:	Flor de la gana / Potentil·la verna/ Fragassa/ Herba roja/ Peucrist/Gram negre
Danès:	Vår-potentil
Estonià:	Kevadmaran
Finlandès:	Pikkuhanhikki
Francès:	Potentille de Neumann/Potentille de Crantz / Potentille de printemps / Potentille de Tabernaemontanus / Potentille du printemps
Holandès:	Voorjaarsganzerik
Islandès:	Vormura
Italià:	Cinquefoglia primaticcia
Noruec:	Småmure
Polonès:	Pięciornik wiosenny/Pięciornik neumanna
Suec:	Småfingerört/Grå småfingerört
Txec:	Mochna jarní

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

La família de les *Potentillaceae* J.G. Agard es distingeix per tenir flors dialipètals superovàriques, polistèmones, regulars, amb 4-5 pètals i fruit sec pluricarpelars. I, dins la família, propera a la de les Rosàcies, el gènere *Potentilla* es distingeix per no ser plantes totalment llenyoses, sinó herbàcies en gran part, llevat de la soca, de fulles compostes, flors amb calicle, estils curts, pètals grocs (o blancs), foliols dentats, receptacle que no acaba essent pas carnos. Dins el gènere, *Potentilla neumanniana* es distingeix per les fulles palmatisectes, 5 pètals grocs, i 5 sèpals verds, flors terminals, indument de pèls simples de fins a 4 mm., revers foliar no llanós, tiges fèrtils laterals amb 1-5 fulles, estils de 0.6-1.5 mm, no eixamplats a la base, cilíndrics, fulles de la roseta basal amb 5-7 segments; tiges fèrtils de fins a 20 cm, ascendents o no, lluc de 1-7 mm de gruix, ramificat, segments foliars amb tricomes quasi patents al marge, sense voraviu argentat, estípules dels brots vegetatius en general linears o triangulars-acuminades de 1.3-8 mm de longitud i de menys d'1 mm d'amplada al mig; restes de les estípules cobrint el lluc de color marró més o menys fosc o roig pecíols amb tricomes de fins a 4 mm i sovint amb una mena de tubercle a la base; tiges fèrtils amb abundants tricomes patents.

Potentilla neumanniana és una planta vivaç de fins a 20 cm, pubescent, amb soca molt ramificada, tiges laterals dèbils, divaricades ultrapassant o no les fulles de la roseta; amb tricomes normalment divaricats-erectes. Fulles inferiors digitades amb 5-7 lòbuls obovals, peluts, dentats a la zona distal però amb la dent terminal menor. Estípules radicals estretament linears; les caulinars lanceolades. Flors grogues força grans, en cimes laxes pauciflores. Pedicels fructífers ascendents o a penes corbats. Calicle de lòbuls menors que els del calze (2.5-7 mm). Pètals (5-9 mm) emarginats ultrapassant el calze. Carpels llisos. Aquenis de 1.5-2 mm, llisos o rugulosos, glabres, a vegades una mica eixamplats i carnosos a la zona de inserció

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Es pot trobar per Europa. Es fa en prats secs sobre sols profunds, sobre tot calcaris. Hi ha la llegenda del cec que amb el bastó anava palpant un terreny que li volien vendre.

Quan el venedor creia haver-lo ensarronat el cec es va negar a comprar aquella torç. Al preguntar-li perquè el refusava ell respongué perquè no havia trobat peucrist. A la península hispànica es troba al Nord i al quadrant NE i també a les serres de Cazorla-Segura. A Catalunya és típic de la muntanya mitjana però arriba a l'estatge subalpí. És més abundant a la Serralada Transversal i als Pirineus i Pre-Pirienus que no pas a les Serralades Prelitorals. És espècie polimorfa, de manera que en hàbitats diferents adopta formes diferents. Per exemple, als Pirineus aragonesos es troba *Potentilla scoparioides* P. Montserrat, amb fulles amb 7 folíols, amb estípules dels brots vegetatius més amples, i ve a ser una espècie vicariant de la centreeuropea *Potentilla heptaphylla*. També s'assembla molt o es pot hibridar amb *Potentilla crantzii* que té, però, les estípules dels brots vegetatius més amples de 2 mm, obtuses i pilositat patent a les tiges floríferes. A aquests híbrids PEDRO MONTSERRAT ha donat els noms de *P. guarensis*, *P. mascunii*. També hi ha l'híbrid entre *P. neumanniana* × *cinerea* (= *Potentilla zapaterii* Pau), que es pot trobar per Saragossa i Terol.

Potentilla neumanniana al món, segons GBIF

PROPIETATS MEDICINALS

- antiinflamatori
- antioxidant
- antisèptic
- astringent
- vulnerari

USOS MEDICINALS

- dermatitis
- diarrea
- diftèria (gargarismes)
- ferides
- gingivitis
- infeccions víriques
- mal de ventre
- talls

PRINCIPIS ACTIUS

- àcids grassos
- agents tànnics
- flavonoides
- tanins
- triterpens